

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

XVII. Bischof Wedego verordnet, in der Passionszeit und an andern heiligen Tagen die Schauspiele in der Kirche anzuschaffen, und publicirt sein Statut über das Gnadenjahr, im Jahre 1471.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

XVII. Bischof Wedego verordnet, in der Passionszeit und an andern heiligen Tagen die Schauspiele in der Kirche abzuschaffen, und publicirt sein Statut über das Gnadenjahr, im Jahre 1471.

De non abutendis cantu et organis, de ludis tollendo, de anno gratie.

Wedego, dei gratia Episcopus ecclesie Havelbergenfis, universo clero nostre diocesis Salutem in domino sempiternam. Quia longe gravius est, eternam quam temporalem ledere majestatem, constat etiam ex qualitate temporis et loci peccata aggravari, et oculos divine majestatis animo leviter offendi, si eo tempore et eo loco, quibus est peccatorum venia postulanda, peccandi datur occasio, aut deprehenduntur peccata committi; Omnem abusum circa divinum cultum in cantu, in organis et ludis, per negligentiam curatorum in plerisque parochiis damnabiliter introductum, cupientes extirpari, Non quidem aliquid novi statuentes, sed jam dudum jure communi et alias salubriter statutorum executioni debite intendentes, Passionis domini et aliorum sanctorum ludos consuetos, in quibus turpido, feurrilitas, stultiloquium, que ad rem non pertinent, contra prohibitionem apostoli notorie fiunt et se immiscant, et tam ludentes quam aspicientes ad lasciviam et voluptatem, immo mortalem libidinem et cachinnationem magis, quam ad compunctionem, que solum in huiusmodi representationibus finis constitui deberet, provocantur. Vnde etiam in universitatem ludentium talium sepe pestis, fames, aut gladius, ac alias dira dei flagella verisimiliter immitti creduntur, de medio tolli, et de cetero nequaquam admitti, districte precipiendo mandamus, Super quo ecclesiarum rectores ad vigilandum excitamus, Ne intra limites suarum parochiarum huiusmodi ludos fieri quovismodo permittant, Quos similiter sub obtestatione divini iudicii requirimus et monemus, ut cantilenas sive notas seculares, larvales et theatrales jocos, ac omne id, quod ecclesie honestatem inquinat, et devotionem sive compunctionem non inducit, de ecclesiis omnino tollant, Nec eis quoquo modo comitiuum present, quacunque consuetudine non obtante, que potius est dicenda corruptela, Servientes ecclesiarum suarum in cantu et organis auisantes, quod in his modestie metas sic servant, ut non, quod vanis et lascivis hominibus, sed quod deo placet, in divino officio fiat. Juris communis prohibitiones in c. communicantes XCII di. in c. cum decorem de vi et honestate cleri cum similibus, Ac etiam provisiones sacri Basiliensis concilii, nec non quondam domini Tiderici Havelbergenfis episcopi desuper emanatas, quas hic pro insertis et repetitis haberi volumus, pre oculis habentes, earum observantie diligenter intendant. Quod si quisquam alicujus premifforum amplius contemptor repertus fuerit, contra eum sine dubio rigidius procedetur. —

Item recolimus nos alias pro dirimendis litibus inter beneficiariorum defunctorum testamentarios sive heredes ex vna, et successores eorum partibus ex altera, sepius oriri solitis, quondam edidisse statutum: prout hoc inter alia nostra statuta jam reperitur annotatum, cujus tamen publicatio ex causa dilata fuit. Nunc igitur eisdem quibus tunc motivis idem statutum adhuc publicamus, et praticari volumus, Ac pro ejus suppletionem, quia sepe de facultatibus suis amplius quam in his est sperant homines, ne fraudatis creditoribus defunctorum gravetur opinio, Quatenus omnis controversia de cetero cesset, habitis desuper tractatibus cum prepositis sive prelati in nostra diocesi, equitate suadente juste et rationabiliter juncti, Omnibus beneficiatis, curatis et non curatis, etiam commendatariis perpetuis decedentibus per nostram totam diocesim, preter fructus anni deserviti, etiam fructus anni sequentis, qui vocari solet annus gratie, de quo etiam in memorato statuto mentionem fecimus, presenti perpetuo valitura concessione, Adhibita tamen moderatione, de qua in c. presenti in § porro de offi. ordi. li. VI et in extravagant. Johannis vicessimi secundi, que incipit Suscepti regiminis, ex gratia damus, constituimus pariter et confirmamus. Item cum vergente in senium mundo jam ab olim per sanctos patres, viden-

tes hominum pigriciam ad satisfaciendum pro peccatis, invento remedio non reperiatur modernis temporibus in militante ecclesia, quo homo facilius in genere satisfactionis iuvare se possit, quam indulgentiis post factam confessionem sacramentalem, Ideo quatenus omnium indulgentiarum, in octavis Corporis cristi et visitationis Marie summorum pontificum liberalitate ac alias concessarum, omnes devoti clerici et laici difficultate femota participes fieri commode possint, Omnibus clericis in nostra diocesi in ecclesiis parochialibus dictarum octavarum temporibus horas perfolvere volentibus, ut singulis diebus ad matutina tempora tres psalmos cum suis antiphonis et tribus lectionibus ac laudibus matutinis decantare possint, et ad nocturnum dicendum ibi non astringantur, Ipsis tamen principalibus diebus festis cum dominicis et octavis diebus exceptis, tenore presentium indulgemus. Datum in Wistogk, In publica Synodo, celebrata Anno domini 1471, feria secunda post dominicam Misericordia domini, nostro sub Secreto.

Insuper considerans, quod non expediat, preterquam diebus dominicis et maioribus festis ab ecclesia institutis, laicos a laboribus retrahere, Tum quod in festis sepe magis multiplicantur peccata in tabernis, coreis et aliis lascivis, quas docet ociositas, Tum quia dies operabiles vix sufficiunt pauperibus ad vite necessaria procuranda, Ideo in festis beati Petri cathedra et ad vincula, Crucis inventionis et exaltationis, Georgii, Marci, Johannis ante portam, Commemorationis Pauli, Commemorationis animarum, ybi Breuiarius quedam opera expresse licentians alia vitanda innuit aut exprimit, Idem Reuerendus pater simili paterna affectione, quatinus stricta prohibitione sublata plurium conscientie fereniores reddantur, Illam aliorum operum abstinentiam tantum suadendam, non imperandam fore vult et interpretatur, Sic quod totus fidelis populus prefatis diebus in quibuscunque suis operibus siue laboribus, quibus vite necessaria querit, tollerari et a peccato valeat excusari, et festa tamen in ecclesiis in diuinis officiis solemniter a clero celebrentur, Alia vero in eodem passu Breuiarii de modo festuandi et ieiunandi per circulum anni, prout ibi descripta sunt, debitis temporibus diligenter intimari. Et presertim statutum quondam bone memorie domini Conradi Episcopi Havelbergenfis de die dominico, prout in Statutis Sinodalibus inuenitur, districte precipiendo mandat praticari. Item sanctorum Liborii confessoris et episcopi cum Responstone vesperali Iustum deduxit, In profesto sancte Praxedis, et Otillie virginis et martiris cum Responstone vesperali Regnum mundi, In profesto sancti Nicolai, festa nouem lectionum solemnium instituit et vt talia de cetero precipit obseruari.

XVIII. Bischof Wedego erneuet die Beschlüsse der Concilien in Beziehung auf die geziemende Tracht der Geistlichen in der Havelberger Diöcese, im Jahre 1474.

Wedego, dei gratia Episcopus ecclesie Havelbergenfis, Vniuerso clero nostro dioecesis Salutem in domino. Quamuis ab olim sancti Patres presertim in conciliis, dolentes de ecclesie miseria, Demum et in sacro Basiliensi concilio circa debitam in ecclesiis et diuinis perfoluendis officiis seruandam deuotionem et modestiam, zelum non immerito feruentissimum inueniantur habuisse, Tamen sicut tunc, ita et nunc, eorum piam sollicitudinem adhuc interdum effectum debitum carere cernimus, ex sola rectorum negligentia, disciplinam et correctionem non adhibentium, vt deberent. Auctoritate igitur nostra ordinaria et dioecesana, prout et in memoratis iuribus nobis iniunctum accepimus, Vobis, quibus supra, in virtute sancte obedientie districte precipiendo mandamus, Quatinus post allegatas prouisiones olim factas, illam saltem in Concilio Basiliensi nouissime prouisam admonitionem inferius in